

Gemeente Nieuwkoop
t.a.v. de leden van de gemeenteraad
Teylersplein 1
2441 LE NIEUWVEEN

datum 29 augustus 2022
uw brief/kenmerk
zaaknummer 185306
behandeld door Nataschja Kranenburg
betreft Wijziging Wet Gemeenschappelijke Regeling
bijlage(n) 0

Beste leden van de gemeenteraad,

Via deze informatiebrief informeren wij u over de wijziging Wet Gemeenschappelijke Regelingen ('Wgr'). Met ingang van 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. Met deze wetwijziging krijgen gemeenteraden meer mogelijkheden om invloed uit te oefenen op samenwerkingsverbanden. In deze brief geven wij aan wat er is gewijzigd, welke wijziging op 1 juli direct is ingegaan en wat binnen twee jaar na inwerkingtreding van de wet geïmplementeerd moet zijn.

Doel van de wetwijziging

De wijziging van de Wgr heeft als doel om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rol van gemeenteraden, provinciale staten en algemeen bestuur van waterschappen te versterken ten opzichte van de gemeenschappelijke regeling. Om dit bereiken wordt met de wetwijziging een aantal aanpassingen en aanvullingen geïntroduceerd op de al bestaande wettelijke bevoegdheden en instrumenten. Op deze manier krijgen gemeenteraden meer mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de samenwerkingsverbanden.

Wat verandert er?

De wijzigingen van de Wgr zijn onder te verdelen in drie categorieën:

1. De versterking van de positie van gemeenteraden bij **besluitvorming** in gemeenschappelijke regelingen.
2. De introductie van aanvullende **controle-instrumenten** voor gemeenteraden.
3. Het verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het **functioneren** van de regeling.

Ad. 1 Versterken positie raden bij besluitvorming in gemeenschappelijke regeling

De wettelijke publicaties vindt u op overheid.nl. Abonneer u via www.overheid.nl/berichten-over-uw-buurt.

Gemeente Nieuwkoop	Telefoon:	14 0172 (geen netnummer nodig)
Bezoekadres:	Postadres:	
Klant Contact Centrum, Teylersplein 1	Postbus 1	info@nieuwkoop.nl
2441 LE Nieuwveen	2460 AA Ter Aar	www.nieuwkoop.nl

Volg de gemeente op Facebook: <https://facebook.com/GemeenteNieuwkoop> of twitter: <https://twitter.com/gemnieuwkoop>

- a. Zienswijze bij treffen van gemeenschappelijke regeling:
de raad krijgt het recht om bij een ontwerpregeling een zienswijze naar voren te brengen. De raad kan zijn opvatting binnen acht weken kenbaar maken. Wanneer volgens de raad te weinig is gedaan met een zienswijze, kan de raad ervoor kiezen geen toestemming te verlenen voor de gemeenschappelijke regeling.
- b. Zienswijze voor besluiten:
het wordt verplicht om in de gemeenschappelijke regeling afspraken te maken over welke besluiten van het bestuur van een gemeenschappelijke regeling vatbaar zijn voor een zienswijze aan de gemeenteraden. Zo wordt het voor gemeenteraden mogelijk hun opvatting te geven over een voorgenomen besluit.

Hierbij is het ook mogelijk dat binnen de gemeenschappelijke wordt afgesproken dat geen besluiten vatbaar zijn voor een zienswijze van de gemeenteraden. Bij het voorleggen van de wijzigingsregeling moeten gemeenteraden dan wel instemmen met deze keuze (art. 1 Wgr).

- c. Gemeenschappelijke adviescommissie:
De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten krijgen de mogelijkheid om bij een gemeenschappelijke regeling (zijnde een openbaar lichaam) een gemeenschappelijke adviescommissie in te laten stellen. Deze adviescommissie bestaat uit raadsleden van de deelnemende gemeenten. Via deze adviescommissie worden gemeenteraden in een vroeg stadium betrokken bij geplande besluiten van het bestuur van het openbaar lichaam. Ook kan de adviescommissie het bestuur adviseren over voorgenomen besluiten en (gezamenlijke) standpunten van de raden voorbereiden ten aanzien van de gemeenschappelijke regeling.

Omdat de gemeenschappelijke adviescommissie onderdeel is van de gemeenschappelijke regeling, stelt het algemeen bestuur deze in. Het algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam) is verplicht de commissie in te stellen als raden hierom vragen.

- d. Afspraken over participatie:
In elke regeling moet worden opgenomen of, en zo ja hoe, inwoners worden betrokken en/of inspraak hebben over bepaalde onderwerpen die bij de gemeenschappelijke regeling zijn belegd.
- e. Actieve informatieplicht:
Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling heeft een actieve informatieplicht over wat er binnen de regeling speelt. Deze informatieplicht komt overeen met de informatieplicht die het college van B&W heeft ten opzichte van de gemeenteraad. In de gemeenschappelijke regeling moeten afspraken worden gemaakt over hoe de informatie wordt aangeleverd.
- f. Extra vergoeding voor lidmaatschap nieuwe gemeenschappelijke commissies:
Raadsleden die naast hun reguliere raadslidmaatschap lid zijn van een gemeenschappelijke adviescommissie of een gemeenschappelijke onderzoekscommissie (zie punt g), kunnen aanspraak maken op een extra

vergoeding.

Ad. 2 De introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden

- g. Recht van onderzoek:
Door het recht van onderzoek (of recht van enquête) krijgen de gemeenteraden de mogelijkheid om een gezamenlijke enquête uit te voeren naar de bestuursvoering van een gemeenschappelijke regeling. Voorwaarde is wel dat alle raden hiermee instemmen. Een gezamenlijke enquête kan niet worden ingesteld als een gemeenschappelijke regeling (mede) is getroffen door de raden.

- h. Onderzoeksmogelijkheden lokale rekenkamers:
Rekenkamers zijn al bevoegd om onderzoek te verrichten bij gemeenschappelijke regelingen. Met deze wijziging wordt verduidelijkt dat de lokale rekenkamers, waaronder gezamenlijke rekenkamers, de mogelijkheid hebben om onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur van een gemeenschappelijke regeling waar een gemeente aan deelneemt.

Ad. 3 Het verbeteren van de positie van gemeenteraden met betrekking tot het functioneren van de regeling

- i. Afspraken over evaluatie:
Het wordt verplicht om afspraken te maken over evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. De meerwaarde van een evaluatie is, dat periodiek wordt stilgestaan bij het functioneren van de gemeenschappelijke regeling. Het wordt niet voorgeschreven waar de evaluatie specifiek op gericht moet zijn, hoe vaak en op welke wijze die moet plaatsvinden. Het is daarom mogelijk om ervoor te kiezen de regeling niet te evalueren. Dit betreft echter een bewuste keuze waar de gemeenteraden mee in moeten stemmen.
- j. Afspraken over uittreding:
Bij een (mogelijke) uittreding uit een gemeenschappelijke regeling moeten in de uittredingsvoorwaarden voortaan in ieder geval afspraken worden gemaakt over de gevolgen voor het vermogen voor de rechtspersoon, waarbij moet worden gedacht aan afspraken over personeel, contracten, huisvesting en investeringen.
- k. Aanpassing begrotingscyclus:
Bijdragen aan een gemeenschappelijke regeling zijn verplichte uitgaven voor een gemeente die worden verwerkt in de begroting van de gemeente zelf. Om gemeenteraden meer positie te geven in de begrotingscyclus van een gemeenschappelijke regeling is ervoor gekozen de termijnen voor de indiening van de kadernota, ontwerpbegroting en begroting aan te passen.

De begrotingscyclus van gemeenschappelijke regelingen sluit daardoor beter aan op die van gemeenten, waardoor het voor gemeenteraden gemakkelijker wordt te overzien wat de gevolgen zijn van uitgaven aan regelingen voor de eigen gemeente. Ook krijgen gemeenteraden langer de tijd om een zienswijze op de conceptbegroting van een regeling te geven en ontvangen zij de kadernota later.

Wanneer treedt welk onderdeel in werking?

_Van de bovengenoemde wijzigingen is per 1 juli 2022 het volgende direct in werking getreden:

- de zienswijze van de gemeenteraad bij het treffen, wijzigen, uittreden of beëindigen van een regeling (punt a),
- de bevoegdheid om een gemeenschappelijke adviescommissie in te (laten) stellen (punt c),
- de actieve informatieplicht (punt e),
- het recht van onderzoek (punt g),
- de onderzoeksmogelijkheden van lokale rekenkamer(commissie)s (punt h) en
- de wijziging in de begrotingscyclus (punt k).

Voor de overige wijzigingen hebben de gemeenschappelijke regelingen vanaf 1 juli 2022 twee jaar de tijd om hierin te voorzien en/of te implementeren.

Wat betekent dit in de praktijk?

_Nieuwkoop is deelnemer in een aantal gemeenschappelijke regelingen. De verwachting is dat voor de vier grootste gemeenschappelijke regelingen (HECHT, Veiligheidsregio Hollands Midden, Holland Rijnland en Omgevingsdienst West-Holland) voor u als raad in de praktijk voorsnog niet veel verandert, naast de extra onderzoeksmogelijkheden, de mogelijkheid tot het instellen van de adviescommissie en wijziging in de begrotingscyclus. Bij de meeste regelingen waar Nieuwkoop deel van uitmaakt, worden raden al actief betrokken bij belangrijke besluiten door de dagelijks besturen, onder andere via zienswijzetractaten.

Raadsleden wel of geen lid van een algemeen bestuur?

_Onder diverse gemeenteraden bestaat enige onduidelijkheid of met de wijziging van de Wgr raadsleden wel of niet lid mogen zijn van een algemeen bestuur van een gemeenschappelijke regeling. Of dit wel of niet kan, hangt af van het type gemeenschappelijke regeling (artikel 13 Wgr). Als de regeling mede is getroffen door raden (zoals bijvoorbeeld de gemeenschappelijke regeling Holland Rijnland), dan bestaat het algemeen bestuur uit leden (raadsleden en/of wethouders) die per deelnemende gemeente door de gemeenteraad worden aangewezen.

Er bestaan ook collegeregelingen (zoals bijvoorbeeld de Omgevingsdienst West Holland). In collegeregelingen mogen raadsleden geen lid zijn van het algemeen bestuur. Dit was echter al zo en is niet gewijzigd per 1 juli 2022.

Informatiebijeenkomst 'Grip op samenwerken' van provincie Zuid-Holland

_De provincie Zuid-Holland organiseert samen met de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden op 7 september een bijeenkomst over 'grip op samenwerken' waarin de wijzigingen binnen de Wgr ook aan bod komen. De bijeenkomst vindt online plaats van 19.30 – 21.00 u. Het programma en aanvullende informatie vindt u op: <https://zuidhollandacademie.nl>.

Versterken van de lokale betrokkenheid

Regionale samenwerking vindt plaats op tal van terreinen. In sommige samenwerkingsverbanden worden gezamenlijke taken uitgevoerd, in anderen werken we beleidsinhoudelijk samen. Provincie en Rijk kijken steeds vaker naar de regio als de schaal om bestuurlijke en maatschappelijke opgaven op te pakken. Dat werkt ook andersom: in samenwerking met andere gemeenten kunnen wij een sterkere vuist maken richting Provincie en Rijk.

De wijziging Wet gemeenschappelijke Regeling heeft tot doel om de betrokkenheid van raadsleden bij samenwerkingsverbanden te versterken. Het versterken van betrokkenheid zit echter niet in formele oplossingen uit wet- en regelgeving: succesvol samenwerken vraagt inzet van alle betrokkenen. 'Grip op de regio' begint dan ook bij aandacht voor de regio.

Het is belangrijk dat een gemeenteraad zich bewust is van de rol van de regio in de aanpak van maatschappelijke problemen en beschikken over voldoende en behapbare informatie. Gezien het grote belang van de regionale samenwerking, vinden wij het belangrijk dat de gemeenteraad goed is betrokken bij de verschillende gemeenschappelijke regelingen. Dit vraagt veel tijd van raadsleden. Er valt tijd te besparen door taken te verdelen. Hier zien wij een aantal mogelijkheden voor:

1. Instellen van een regio-commissie. Hierbij vaardigt elke partij één of twee raadsleden af. De regiocommissie komt op vaste tijdstippen bij elkaar en inhoudelijk ontwikkelingen binnen de GR-en bespreken. De regiocommissie kan zo meedenken in beleid en koers van de gemeenschappelijke regelingen en om advies worden gevraagd in de voorbereiding op zienswijzen. Ook kan de commissie input meegeven aan wethouders als inbreng op de bestuurlijke tafels.
2. Onderbrengen van een gemeenschappelijke regeling bij een aantal raadsleden. Hierbij is het idee dat een paar raadsleden één van de gemeenschappelijke regelingen 'adopteert' en inhoudelijk meekijkt met zijn/haar GR. Het betreffende raadslid/leden volgt zo veel mogelijk de openbare vergaderingen van de regeling en bezoekt de bijeenkomsten die door de GR worden georganiseerd.
3. Het periodiek inplannen van thema-bijeenkomsten waar (ontwikkelingen in) gemeenschappelijke regelingen worden gepresenteerd en besproken.

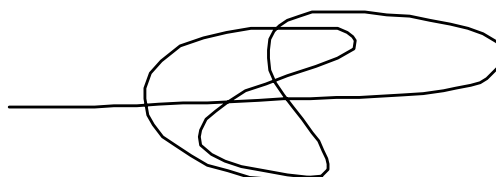
Van de bovenstaande mogelijkheden, adviseren wij u om een regio-commissie in te stellen en wij vernemen graag uw mening hierover. We staan open voor alternatieve opties om de betrokkenheid van de gemeenteraad bij regionale samenwerking te vergroten en te stimuleren.

Met vriendelijke groet,

Gemeente Nieuwkoop

Robbert-Jan van Duijn
Burgemeester

Nicolette Caspers
Gemeentesecretaris

U kunt de voortgang van uw aanvraag volgen op MijnNieuwkoop.
www.nieuwkoop.nl/mijnnieuwkoop